

Alustatalouden faktat ja myytit -podcast

Jakso 7: Miten alustataloudella luodaan toimivampia kaupunkeja?

Tässä jaksossa pohdimme, kuinka erilaisilla alustoilla voitaisiin parantaa kaupunkien arkea. Miten joukkoistamisen voimaa ja verkostovaikutusta käytettäisiin kaupungeissa parhaalla mahdollisella tavalla? Studiassa aiheeseen pureutuvat Aalto-yliopiston professori Robin Gustafsson, sarjayrittäjä William von der Pahlen sekä vieraat yrittäjä Pauliina Seppälä, Helsingin kaupungin tiedolla johtamisen päällikkö Kimmo Karhu sekä Firan toimitusjohtaja Jussi Aho.

Puhujien merkinnät: William von der Pahlen
Robin Gustafsson
Pauliina Seppälä
Kimmo Karhu
Jussi Aho

Miehen ääni: Tämäkin ohjelma on Suomen Podcastmedian tuotantoa.

[musiikkia]

Pauliina: Se, miten paljon vaaditaan markkinointia, jotta ihmiset ryhtyvät jonkun palvelun käyttäjiksi, se on ihan käsittämätön. Sitä aliarvioidaan koko aika. Sulla on koko aika yleishyödyllisiä hankkeita, joita rahoitetaan STEA-rahoilla tai kunnat tekevät. Ne avaavat kaikkia platformeja, uuden ja uuden platformin, mutta kukaan ei käytä niitä. Se, että saadaan ihmiset käyttämään jotain, on ihan valtavan iso juttu.

[musiikkia]

Naisen ääni: Tervetuloa kuuntelemaan Alustatalouden faktat ja myytit -podcastia. Alustatalous koskettaa jokaista, jolla on älypuhelin taskussa. Tätä sarjaa juontaa Futucast-podcastistakin tuttu sarjayrittäjä William von der Pahlen. Hänen seuranaan vuorottelevat Aalto-yliopiston alustatalouden asiantuntijat tutkija Eero Aalto sekä tällä kertaa studiassa oleva professori Robin Gustafsson.

[musiikkia]

William: Tervetuloa Alustatalouden faktat ja myytit -podcastiin. Mun nimi on William von der Pahlen, ja aisaparina studiassa Aalto-yliopiston professori ja alustatalouden asiantuntija Robin Gustafsson. Moi Robin.

Robin: Moi William.

William: Tänäpäin puhutaan siitä, miten alustatalouden tarjoamia ratkaisuja voidaan hyödyntää kunnissa ja kaupungeissa kaikkien kuntalaisten ja kaupunkilaisten parhaaksi ja myös siitä, että kenellä on vastuu siitä, että alustatalous yritetään valjastaa myös yhteisen hyvän luomiseen ja jakamiseen. Näistä aiheista studioon on saapunut puhumaan yrittäjä Pauliina Seppälä ja Helsingin kaupungin tiedolla johtamisen päällikkö Kimmo Karhu. Tervetuloa molemmille mukaan.

Kimmo: Kiitos, kiitos.

Pauliina: Kiitos.

William: Haluatteko te ihan lyhyesti alkuun vielä kertoa meidän kuulijoille vähän omin sanoin, että mitä te teette ja ketä te olette, niin saadaan vähän kontekstia tähän keskustelun pohjalle.

Kimmo: Tosiaan tiedolla johtamisen päällikkönä Helsingin kaupungilla. Siellä vedän data- ja analytiikkatiimiä. Alustakulma on siinä yksi, eli miten me kaupunkina voitaisiin dataa jakaa alustana ja miten yleisemmin kaupunki voisi toimia alustana.

Pauliina: Ehkä tähän teemaan liittyen mun tarina lähti jossain siinä kohdassa, kun mä keskeytin mun väitöskirjan ja en enää ollutkaan freelance-toimittaja joku vähän yli kymmenen vuotta sitten tai ehkä just se kymmenen vuotta sitten. Sosiaalinen media, ennen kaikkea Facebook löi isosti läpi Suomessa, ja sitten mä rupesin tekemään sen avulla kaikenlaisia vapaasti muotoutuvia projekteja. Se johti siihen, että samalla tiimillä perustettiin joukkorahoituslusta ja yhdistys. Joukkorahoituslustassa on yritystoiminnasta kyse, ja sitten me myös perustettiin yhdistys Yhteismaa ja ollaan tehty sosiaalisen median avulla joukkoistettuja yhteisöllisiä tapahtumia jollain tapaa yleishyödyllisiä ja sitten ollaan myös avattu omia platformeja.

Robin: Kerrotko sä vielä siitä Siivouspäivästä ihan lyhyesti meille?

Pauliina: Joo. Mä olen kertonut siitä tosi paljon.

Robin: Joo.

Pauliina: Se on vuoden 2012 keväällä lähtenyt liikkeelle. Siinä oli jotain ideoita. Silloin oli ollut Ravintolapäivä, että saadaan tällainen, että kaikki tulevat ulos, käytetään kartta-plattformia. Se oli siinä taustalla, mutta myös se, että mä olin ollut Amsterdamissa, jossa oli joku garbage day tyyppinen, että kaikki sai viedä niitten vanhat tavarat jonnekin kadulle, ja sitten kaikki hakivat sieltä, mitä ne tarttee ja sitten kaupunki vei ne pois yön aikana. Sitten vaan jossain kohtaa heitin Facebookin ja oli Andrean ja Teemun kanssa, meidän (--) [epäselvää] yhteisten tuttujen kanssa keskustelua, että toimisiko tällainen Suomessakin, että mä voisin mennä tuohon kadulle. Mulle ei ole autoa. Mä haluan elää ekologisesti. En mä jaksa lähteä Sortti-asemalle, ja miksi mun pitää maksaa siitä. Voisinko mä viedä tuohon sohvan ja tuolin ja astiat, ja joku voisi kävellä ja ehkä ottaa ne tai maksaa niistä tai jotain. Sitten mä heitin tämän idean, että kuka järkkäisi tällaisen, että mä tarttisin. Meillä on liikaa mun miehen kamaa. Se hamstraa ihan liikaa. Nyt äkkiä nämä pitäisi saada ulos ennen kuin se tulee takaisin himaan. Sitten tosi monet innostuivat siitä ja vähän niin kuin tehdään se. Sitten siitä tuli työryhmä, ja Heikki oli siinä mukana ja monia muita. Sitten siitä tuli tällainen kuten Ravintolapäivä, että on karttapohjainen alusta, jolla se hallitaan. Sinne ilmoittaudutaan ja sitten pitää jättää yhteystiedot, eli sillä hallitaan myös sitä, ettei kukaan mene pelastustielle tai jonnekin yksityiselle alueelle. Sitten ostajat voivat katsoa, missä ihmiset pitävät kirppareita. Se on julkisen tilan käyttöön myös palvelu, että miten sä levittäytyt ympäri katuja, jotka käytännössä me omistetaan, koska me maksetaan verot. Ne ovat meidän mestoja. Levittäytytään puistoihin, kaduille, joka paikkaan ja tuodaan niitä omia vanhoja esineitä ja sitten toiset saavat tulla ostamaan. Kenenkään ei tarvitse maksaa kirppari paikasta, ja se on hauskaa ja se on yhteisöllistä ja se auttaa kierrättämistä.

William: Just niin. Minkälaisia muita alustaratkaisuja nyt on esimerkiksi Helsingissä. Kimmo kuitenkin edustaa Helsinkiä, niin mitä muuta kaupunki tällä hetkellä tarjoaa joko omasta takaa tai missä kaupunki on mukana tukemassa?

Kimmo: Esimerkiksi meidän ehkä oma alusta paras esimerkki on tapahtuma-alusta, eli ihmiset voivat julkaista tapahtumia, löytää tapahtumia. Tällainen klassinen yksi alustaesimerkki.

William: Jos hypätään heti syvään päätyyn, niin minkälainen semmoinen kaupunki on tulevaisuudessa, jossa näitä alustatalouden supervoimia käytetään kunnolla ja valjastetaan yhteiseen hyvään tarkoitukseen? Minkälaisia visioita teillä on näiden asioiden ympärillä?

Kimmo: Ehkä tuohon voisi lähteä siitä kulmasta, että sinällään kaupunki itsessään on, mitä muuta se on kuin alusta. Se on paikka, jossa ihmiset kohtaavat, ja jos vähän eri osapuolia yrittää alustassa ajatella, kaupunkilaiset ja yritykset, jotka tuottavat asioita sinne niille kaupunkilaisille. Tavallaan kaupunki on lähtökohtaisesti alusta. Siellä on yksittäisiä jotain sosiaalisia alustoja tai jotain muita alustoja, mutta yksi kulma olisi se, että miten se kaupungin kokonaisuutena saisi toimimaan alustana.

Pauliina: Mulla on ehkä tähän ennen kaikkea sellainen kulma, että silloin kun tämä sosiaalinen media ja nämä uudet verkostot kolahtivat muhun tosi isosti, mun visio oli se, että nimenomaan nyt me kaikki voidaan organisoidua keskenämme, luoda projekteja, toteuttaa. Ja kyllä se mun ajatus oli siitä, että se tekemisen johto siirtyisi sinne ihmisille. Siellä voi olla yrityksiä, siellä voi olla yhdistyksiä, mutta että kaikki nousee... ja julkinen sektori enemmän jeesaisi toteuttamaan. Mutta mä en enää usko, että näin tulee käymään. Mä edelleen puhun sen puolesta, mutta mä en enää jaksa hakata päätäni seinään. Nyt mun mielestä sekä alustojen että julkisen sektorin näkökulmasta ihmiset eivät ole enää niitä, jotka toteuttavat ideoita, luovat perustaa, vaan ihmiset ovat kuluttajia, jotka tulevat tähän yhteen appiin tekemään tätä yhtä juttua eivätkä ne rupea keskenään mitään luomaan. Tai sitten ihmiset ovat kansalaisia, joille tuotetaan tasalaatuista kamaa, kaikille samaa. Mun mielestä näitten teollisuuden aikana syntyneiden isojen valtion ja kaupunkien ja isojen yritysten ja pääomien intressissä ei olekaan eikä tietenkään ollut ikinä, että ikään kuin impetus ja se voima siirtyisi sinne orgaanisiin verkostoihin ja ihmisiin ja asiat etenisivät jotenkin evolutiivisesti. Jos se sitten kuitenkin jää tällaiseksi kohtuullisen ylhäältä alas -meiningiksi, niin ehkä sitten tällainen (Helsingin kaupungin) [epäselvää], että asiat toimivat hyvin ja kaikki tämä voisi sitten olla kivaa. Mutta kyllä emansipaatiotyökalut olisivat mahtavia, jos joku sellaisia tuottaisi. Tässä on just se kysymys, että annetaanko meidän koko sosiaalisen infran olla amerikkalaisten suuryritysten luomaa vai onko sille vaihtoehtoja.

William: Sä olet Helsingin kaupungilla Kimmo, niin kuulostaako tämä tutulta vai onko siinä teidän tai sun kaupungin alustavisiossa myös jotenkin sen isona se, että ihmiset tekisivät itse ja se olisi enemmän semmoista alhaalta ylöspäin? Vai olisiko se enemmän kaupungin tarjoamaa infraa ja palvelua?

Kimmo: Joo, tämä on tärkeä pointsi. Jos ajattelee, periaatteessa alustaloudessahan se pointsi on se, että luovutaan tuottajuudesta, eli idea on aina, että sä annan muille sen tuottajuuden. Niin se Applekin luopui siitä softakehityksessä. Steve Jobs ensin ajatteli, että hän on ainoa tai hänen organisaatio, joka kykenee tuottamaan ne appit, mutta ne tajusivat luopua siitä, että antaa niitten tuottajien tuottaa. Mutta se toinen kulma tässä on se, että kuka niitä alustoja tekee, joissa sitten tuotetaan niitä asioita joillekin toisille osapuolille. Me Helsingin kaupungilla itse asiassa ollaan parhaillaan miettimässä alustastrategiaa ja luomassa sitä, mutta se kulma ehkä on se, että se ei ole ehkä kaupungin rooli olla se, joka hostaa niitä alustoja ja tekee niitä alustoja, vaan ennemminkin että me oltaisiin vähän niin kuin sponsoriroolissa ja mahdollistettaisiin se, että erilaiset toimijat voivat luoda alustoja, joissa ne eri osapuolet kohtaavat. Mutta toki meillä on joitain tiettyjä asioita, missä me otetaan tavallaan koppi, esimerkiksi vaikka tapahtumien organisointi kaupungissa. Kaupungilla on siihen infraa ja kaupunki tarjoaa tapahtuma-alustan, jossa kuka vain voi kertoa tapahtumastaan ja toiset voi löytää ne. Ehkä kurssit ja tällaiset saattavat olla siellä tulevaisuudessa. Me ollaan varmaan kaupunkina molemmissa rooleissa. Me joitakin alustoja itse tuotetaan. Sitten me sponsoroidaan muita alustoja. Jotenkin tuntuisi, että alustatalouden perusidea on, että mitä enemmän saat tuottajuutta toisille sitä parempi.

Robin: Sinänsä mä haluaisin vielä palata itse asiassa Pauliina sun pointtiin siitä, että tällainen ruohotason innovatiivinen kanssakäyminen on jollain tavalla jopa haasteellista näitten meidän kansalaisten kesken. Ja me ollaan

nähty se, että esimerkiksi Facebookissa sosiaalisen median käyttö ja valtavan keskustelun viriäminen on mahdollista. Mitä sä olet itse nähnyt siinä haasteena saada näitä kansalaisia liikkeelle ja kohtaamaan ja olemaan innovatiivisia?

Pauliina: Mun kokemuksen mukaan on niin, että kun on hirveä kasa ihmisiä jossain avoimessa verkostossa, niin jos tekee oikeanlaisen aloitteen oikeaan aikaan, se laukaisee prosessin, joka leviää itsestään ja jossa ihmiset yhdessä muotoilevat ja tuottavat ja sitten se jossain kohtaa laskee, ellei sitä lähdetä tukemaan jotenkin. Mutta noita ei voi masinoida. Mä näen, että se mahdollisuus on, mutta ongelma on se, että sitä yritetään väkisin. "Tulkaa kaikki tänne työpajaan. Meillä on Post-It-laput valmiina." Ja sitten kukaan ei tule, niin sitten "saatte ilmaiset kahvit ja pullat". Se on jo menetetty. Mutta sitten kun jotkut rupeavat ja tekevät, ei niitä myöskään tueta. Mä koin alussa, että me tehdään innovaatioita ja nämä ovat vahvasti ihmisten suosimia. Kaupungin toimesta just mua kutsuttiin kansalaisaktivistiksi. Ei ne olleet mulle mitään aktivismin asioita ainakaan joku Siivouspäivä. Ei mulla ole mitään, että pitää saada pitää kirppiksä, vaan se oli mulle innovaatio, että näin me voidaan toimia. Mun mielestä se oli mahtava juttu, ja ihmiset tykkäsivät siitä. Esimerkiksi kaupungin oli hirveän vaikea ajatella, että mitenkään rahoittaisivat sitä tai tekisivät yhteistyötä sen kanssa. Se oli ihan mahdotonta, kun se oli omaehtoista kansalaistoimintaa. Nythän Helsingin kaupungilla on näin, että jos Helsingin kaupungin virkamiehet keksivät tapahtumaidean, he esittävät sille kunnan budjettia, jonka he yleensä saavat kunnanvaltuustossa ja sitten se tehdään isosti. Jos se idea tulee jostain muualta, se voi hakea pientä avustusta. Tavallaan meillä on edelleen rakenne, jossa se, kuka tekee, on se tärkeä juttu, eikä osata tukea sitä, mikä syntyy itsestään ja ilmaiseksi ja hienosti ja upeasti ja leviää ja on helmi. Ehkä sellaiset spontaanit, että ihmiset lähtevät mukaan, ovat harvinaisia. Se on ehkä se. Ei niitä voi tuottaa, mutta silloin kun sellainen tapahtuu, ne ovat arvokkaita juttuja. Mun mielestä pitäisi heti lähteä ottamaan niistä kiinni ja lähteä tukemaan ja lähteä tekemään yhteistyötä, mutta tätä ei tapahdu. Sitten ne vain laantuvat.

Kimmo: Ehkä tuo vaatisi semmoisen jonkun niin kuin startup-maailmassa saadaan rahoitusta, mutta mikä olisi semmoinen ruohonjuuritason keino tukea kaikkia pieniä aloitteita. Joskus voi olla tosi pieni raha, mikä saa sen jutun lentämään ja liikkeelle. Se on varmaan se...

Pauliina: Mutta myös iso raha. Joo, pieni raha on hyvä, mutta jos joku juttu on parempi kuin joku kaupungin itse keksimä juttu ja ihmiset tykkäävät siitä enemmän, niin miksei iso raha. Se on hirveän tärkeää nykyisin, että isot rahat ovat siellä, mikä on lähtenyt ylhäältä alas. Ja se on hirveän tärkeää, että se mikä lähtee alhaalta, että se ei ole iso raha, vaan se on niin kuin lapset itse siellä leikkivät hiekkalaatikolla, että hyvä luodaan niille semmoisia mahdollisuuksia.

William: Mitkä ovat alueet, missä tämmöistä kaivattaisiin ja missä nimenomaan tämäntyyppinen yhteistoiminta ja alustamaisuus voisi olla isoksi avuksi palveluiden ylipäänsä kehittämisessä?

Pauliina: Tietty yksi, mikä tulee mieleen, ajatus siitä, kun kaupunki itsessään on tosiaan alusta ja kyllähän kaupunki intressi varmasti on saada niin paljon kuhinaa aikaiseksi kuin mahdollista. Meillä on tietyt rajat. Tähän mahtuu tietty määrä ihmisiä ja tietty määrä yrityksiä. Oikeastaan se kysymys ei ole se, että kuinka isoksi me tämä kasvatetaan, vaan se, että kuinka aktiiviseksi me saadaan tämä yhteisö täällä kaupungin sisällä. Voi ajatella, että sekä ne kaupunkilaiset keskenään voivat tehdä kaikenlaisia juttuja naapuriapua yms. tai sitten yritykset ja kaupunkilaiset, mitä enemmän ne kuhisevat keskenään, se lopulta satelee yhteiseksi hyväksi verotuloina kaupungilla, jolla taas voidaan rakentaa vielä parempi kaupunki ja parempi infra, missä voi enemmän kuhista. Jotenkin just näin ajattelen, että meidän kaupunkina ei tarvitse keksiä niitä alustoja, mutta miten me voitaisiin luoda sellainen kaupunki, jossa kuhisee ihan lähtökohtaisesti, mutta sinne myös syntyisi alustoja, joissa kuhisee. Se voisi olla se kulma.

[musiikkia]

Naisen ääni: Inhimillinen ote ja asukkaiden palveleminen uusien innovaatioiden avulla näkyvät myös rakennusosalalla. Robin haastatteli Firan toimitusjohtajaa Jussi Ahoa. Firassa uskotaan, että lähtökohta rakentamiselle on ihminen.

[musiikkia]

Robin: Alustatalous hyvään tarkoitukseen fokuksessa tänään ja erityisesti, mitä rakentamisen alalla tapahtuu tällä hetkellä. Mä olen pyytänyt tähän keskustelemaan aiheesta Firan toimitusjohtaja Jussi Ahon. Tervetuloa.

Jussi: Kiitoksia, kiitoksia.

Robin: Lyhyesti voisitko sä kertoa, mitä Fira tekee tällä hetkellä?

Jussi: Me teemme rakentamista pääurakoitsijan roolissa. Me kehitämme hankkeita. Meillä on neljä eri tyyppistä rakentamisen lajia: asuntorakentamista, toimistorakentamista, sitten on tilojen modernisointia ja putkiremonttia. Sen lisäksi me olemme hyvin aktiivisia teknologian kehittäjiä siten, että näistä teknologisista ratkaisuista syntyy markkinaratkaisuja kaikkien käyttöön.

Robin: Mainitsit, että te käytätte paljon uudenlaisia teknologisia ratkaisuja, digiratkaisuja, alustarakkaisuja. Miten te Firalle hyödynnätte näitä ja minkä takia te panostatte niin paljon näihin?

Jussi: Me hyödynnetään sillä tavalla, että ensinnäkin me ajatellaan niin, että me olemme rakentajia ja se antaa meille kyvykkyyden kehittää niitä, koska silloin on luontaista se, että kun sä rakennat, seuraava kysymys on, että haluatko kehittää siitä. No, halutaan kehittää niitä. Sitten seuraava kysymys on, että miten sitä osaamista, mikä meille syntyy, voimme jaella muualle. No, koodaamalla sitä osaamista. Sen jälkeen se meidän osaaminen on lähtökohtaisesti koko maailman käytettävissä, kun siihen syntyy ansaintamalli. Sitten kolmantena eikä vähäisimpänä on tämä ympäristön huomioiminen. Nämä kolme asiaa: rakentamisen tuottavuus, käyttäjille uusia mahdollisuuksia ja sitten ympäristön

huomioiminen paremmalla tavalla. Tämä on iso bisnesmahdollisuus, ja me halutaan sitä olla kehittämässä. Samaan hengenvetoon sanon sen, että toinen vaihtoehto olisi, että voisi tyytyä rakentamaan ja jättää tämän kehittämisen, jolloin se tavallaan olisi helpompaa. Loppuajan voisi pelata golfia tai jotain muuta harrastusta tehdä. Kyllä tämä tosi kovaa hommaa on se kehittäminen, mutta se liittyy siihenkin, että minkälainen kunnianhimon taso siinä halutaan ja minkälaista porukkaa hakeutuu yritykseen, jotka haluavat yhdessä olla kehittämässä ja muuttamassa maailmaa paremmaksi paikaksi elää ja asua ja myöskin rakentamista omalta osaltaan paremmaksi.

Robin: Nyt kun näitä eri osapuolten välisiä toimintoja voidaan ehkä koordinoita tehokkaammin ynnä muuta ja digi ja alusta mahdollistavat sitä, mitkä ovat esimerkkejä innovatiivisista uusista uudentyyppisistä ratkaisuista rakentamisen alalla, mitkä esimerkiksi te olette olleet mukana ratkaisemassa just digi- ja alustaratkaisuilla?

Jussi: Me on kehitetty esimerkiksi tällainen Sitedrive-aikatauluohjelmisto, jota se alun perin on ollut, mutta se muovautuu yhä enemmän alustaratkaisuksi. Rakentaminenhan on hyvin paljon sillä tavalla, että se on hyvin voimakkaasti keskinäisriippuvainen eri toimijoiden välillä. Ja jossa yksittäinen ihminen vaikka aamulla tietää, voinko mä mennä tekemään sen oman työni, hänen täytyisi tietää, onko se edellinen tehnyt sen työvaiheensa. Tai pystyykö vaikka hissitoimittaja toimittamaan hissinsä, niin pitäisi tietää, onko se kuilu semmoinen, että se voidaan toimittaa sinne. Silloin tavallaan tällaisesta aikataulustatiedosta alkaa muodostamaan tällainen alustaratkaisu, joku mahdollistaa sen, että eri osapuolet pystyvät kytkeytymään rakennushankkeeseen mahdollisimman arvoa luovalla tavalla ja siten, että se tapahtuu kerralla oikein. Tämän nostaisin yhtenä esimerkkinä tämän meidän Sitedrive-ohjelmiston, josta on tullut markkinaratkaisu ja tullaan panostamaan siihen lisäksi, että se yhä enemmän tulee voimakkaammin markkinaratkaisuksi.

Robin: Elikkä näillä ratkaisuilla saadaan aikaiseksi sitä, että varmaan, olettaisin, säästetään aikaa, säästetään palkkoja, säästetään materiaalikustannuksia just näistä, että saadaan tämä koordinoitua näin. Upeata kehitystä tällaisen kyvykkyyden pitkäjänteisen kehittämisen osalta. Puhuttiin tässä näistä rakentamisen projektin hallinnasta ja hyvin monen osapuolen osallistumisesta ja niistä hyödyistä. Mitkä ovat ne hyödyt asiakkaalle tai sille asukkaalle tai omistajalle, sille asunnolle näistä digitaalista ratkaisuista tänä päivänä ja mitä ne voisivat olla?

Jussi: Siitä on merkittäviä hyötyjä. Jos mä kaksi esimerkkiä otan, ensinnäkin se, että tämä digitaalinen jalanjälki. Meillä on nyt ollut käytössä pari vuotta tällainen tilannehuone. Meillä kohdekohtaisesti syntyy laatu dataa, syntyy tekijä dataa, aikatauludataa, olosuhdedataa, syntyy digitaalista jalanjälkeä siitä, kuka teki, missä teki, miten teki, jolloin tavallaan me tullaan vähän niin kuin elintarvikkeissa joku kylmäketju. Me saadaan sitä jalanjälkeä siitä, että voi luottaa, että asiat on tehty kestäväällä tavalla. Se on yksi näkökulma. Heti täytyy sanoa sekin, että tämä on hyvin vaativa osa-alue, että laadukasta dataa syntyy ja siinä on paljon tehtävää siinä, että se on ihan superhyvää, että saa tällaisen digitaalisen jalanjäljen laadukkaasti. Sitä kohti mennään. Toinen asia on se, että esimerkiksi noston tällaisen, meidän on kehitetty ryhmärakentamista, jossa ihmiset toimivat meidän palvelun kautta. Heille mahdollistetaan tämä, että he pystyvät toimimaan developereina. Se leikkaa pois näitä välimiehiä siinä, ja ne eivät ole mitään raskaita tasebisneksiä. Se mahdollistaa myöskin edullisimpien asuntojen saamisen ja myöskin ihmisille tämän vaikuttavuuden kasvattamista näissä rakentamisen hankkeissa.

Robin: Olette puhuneet myös siitä, että rakentamisesta tehdään arvokkaampaa. Mitä tämä arvokkuus rakentamisessa merkitsee?

Jussi: Tämä on hyvä kysymys tämä arvokkuusasia. Jos mä sanoisin näin, että lähtökohdiltaan en ole itsekään sanotaan rahallisten arvojen kannattaja ja oman taustanikaan kautta, mutta olen päättänyt ajattelemaan, että loppujen lopuksi isommat muutokset tapahtuvat aina, että money talks. Ja että saadaan entistä enemmän sitä rahaa tekemään sitä muutosta, täytyy luoda sille rahalle arvoa. Silloin me puhutaan pääoman tuotosta. Silloin se rakentaminen itsessään prosessina muuttuu huomattavasti arvokkaammaksi. Tämä on yksi näkökulma. Toinen näkökulma on se käyttäjän näkökulma. Eli jos me ajatellaan se, että mikä arvo me käyttäjille pystytään luomaan. Jos me pystytään suoremmin luomaan näitä ja näitä välitoimijoita poistamaan siitä ja pystytään tuottamaan arvoa suoraan kuluttajalle enemmän, siinä syntyy taas arvoa. Ja kolmas on sitten se ympäristö.

Robin: Kiitos. Tämä on ollut todella, todella mielenkiintoinen keskustelu Jussi sun kanssa. Kiitos paljon.

Jussi: Kiitos Robin. Oli ilo ja kunnia osallistua tähän keskusteluun. Kiitoksia hyvin paljon.

[musiikkia]

Naisen ääni: Palataan takaisin studioon, jossa keskustelemassa kanssamme ovat yrittäjä Pauliina Seppälä sekä Helsingin kaupungin tiedolla johtamisen päällikkö Kimmo Karhu. Jatkamme juttua siitä, kuinka luoda aidosti osallistava alusta.

[musiikkia]

William: Sä olet ollut Pauliina luomassa monta aloitetta. Sulla on varmaan toteuttamattomia ideoita kanssa tai tulevia ideoita takataskussa.

Pauliina: Mulle on ehkä käynyt vähän niin, että mä lähden jostain isosta visiosta ja tietynlaisesta sellaisesta idealistisesta, ja sitten se ei ole ehkä ihan mennyt niin. Ja sitten mä alan miettimään yrittäjämäisemmin vaan koko aika sitä, että miten pienellä panoksella saisi palkkansa ja tällaista. Sellaiset isot visiot... Varmasti niitä on ollut, mutta nyt mä ymmärrän sen, että esimerkiksi että tehdään app tai tehdään alusta, niin varmaan miljoona samanlaista avataan samana päivänä ja miten vaikea on saada ihmiset käyttämään sellaista. Sellainen on helppoa, että täältä sä saat kanaa. Sä et tarvitse kuin yhden käyttäjän. Sen ei tarvitse olla suosittu. Sä tarvitset yhden, joka myy kanaa ja yhden, joka ostaa kanaa. Se onnistuu.

William: Niin, paljonhan näissä asioissa puhutaan verkostovaikutuksista ja siitä, että se arvo syntyy siitä mitä enemmän on muita käyttäjiä. Alusta, jossa on yksi käyttäjä, on vielä aika... Onko se edes alusta? En tiedä. Ei varmaan teknisesti. Siitähan se syntyy mitä enemmän sinne ihmisiä tulee, mutta nimenomaan voisiko tämä olla se kaupungin rooli. Jos löytyy niitä, mitä kaupunki ei halua tuottaa itse, se voisi kuitenkin tarjota sitä omaa levikkimahdollisuutta tai markkinointimahdollisuutta tiettyjen palveluiden valjastamiseen ja sitä kautta myös kuitenkin tuottaa ikään kuin kaupunkina myös enemmän lisäarvoa.

Kimmo: Sitten tulee yksityisyys, henkilötietolainsäädäntö ongelmaksi, mikä on tärkeä asia. Tavallaan pitää olla tosi tarkkana, mihin tarkoituksiin kaupunki voi ihmisten tietoja esimerkiksi jakaa. Mä luulen, että se on lähtökohtaisesti suurin ongelma. Mä näen senkin tosi ongelmallisena, että kaupungista tulee se seuraava paha Facebook, joka jakaa niitten ihmisten tietoja joihinkin tarkoituksiin, mihin ne ihmiset eivät halunneet. Jotenkin mä itse hirmu vahvasti koen kyllä sen, että kaupunki on tämmöinen sponsorityyppinen mahdollistaja, ja sitten ne alustat syntyvät siihen, mutta kaupunki ei hirmu vahvaa roolia voi ottaa siinä.

Pauliina: Mutta tässähan ei siis ollut kyse siitä, että kaupungin pitäisi luovuttaa jotain tietoja, vaan että se voisi markkinoida sellaisia asioita, mitkä edistäisivät, koska sillä on, onko se nyt JCDecaux vai Clear Channel. Kaupunki omistaa ihan hirveän määrän... Periaatteessa veronmaksajat omistajat hirveän määrän mainospinta-alaa, ja kaikki me mennään just sinne kaupungin nettisaitille vähän väliä. Voisiko sieltä tarjota tilaa kaupungin tavoitteita edistäville toimijoille?

Kimmo: Kuka sen määrittää sitten, että mikä on tavallaan kaupungin tavoitteita. Sitten me joudutaan...

Pauliina: Kaupunki on itse tehnyt tavoitteet. Sillä lukee jossain, että edistämme yksinäisyyden vähentämistä ja naapurustojen... Ikään kuin sellaiset, jotka edistävät yksinäisyyden vähentämistä ja naapurustojen jotain ja josta verotulot vaikka eivät mene Caymansaarille. Se vain pitää määritellä.

Kimmo: Onko se ongelma, että ihmiset eivät löydä niitä alustoja?

Pauliina: On. Se on iso ongelma. Esimerkiksi, oliko se toi Supercell, että se on ainoastaan sitä hiton Clash of Clansia, oliko se 40 miljoonaa kuussa, ja se saa siitä pienen (katteen) [epäselvää]. Se, miten paljon vaaditaan markkinointia, jotta ihmiset ryhtyvät jonkun palvelun käyttäjiksi, se on ihan käsittämätön. Sitä aliarvioidaan koko aika. Sulla on koko aika yleishyödyllisiä hankkeita, joita rahoitetaan STEA-rahoilla tai kunnat tekevät. Ne avaavat kaikkia platformeja, uuden ja uuden platformin, mutta kukaan ei käytä niitä. Se, että saadaan ihmiset käyttämään jotain, on ihan valtavan iso juttu.

Robin: Ehkä siinä mielessä mä kysyisin vielä Kimmo sulta, kun sä sanoit, että kaupunki just ottaa sen sponsoriroolin näistä hyvään tarkoitukseen olevista sovelluksista, vaikka tämä Siivouspäivä. Niin missä menee just se raja, koska kuitenkin kaupunki on myös tuottaja osaltaan näissä alustoissa? Miten sä näet itse sen rajanvedon siitä, että milloin ollaan tuottaja, milloin ollaan sponsori ja sen roolin ottaminen?

Kimmo: Varmaan se just menee sen kautta, että laki määrittää meille tietyt palvelut, mitä meidän täytyy tuottaa. Ne me tuotetaan, ja niissä palveluissa ihan vastaavasti kuin muutkin tahot kaupunki voi tuki hyödyntää alustamaisuutta ja tarjota alustoja sille alueelle. Mutta sitten tietysti kaupungissa tapahtuu paljon muitakin asioita, jotka eivät kuulu niihin meidän velvoitteisiin. Silloin tietysti meidän intressi on kaikin keinoin koittaa auttaa syntymään. Olivat ne yksittäisiä yrityksiä, jotka tarjoavat jotain palveluita tai olivat ne joitakin yhteisöstä lähteviä juttuja, olivat ne alustoja tai jotain muita perinteisiä tapoja tuottaa niitä palveluita, eihän sillä ole lähtökohtaisesti väliä. Ehkä just tuo mainostamiskulma, että mikä olisi se paikka tosiaan, mistä kaupunkilaiset löytäisivät kiinnostavat ratkaisut. Tosiaan meillä se tapahtumat.hel.fi, että löytää tapahtumat, mutta vastaavasti kaupungin palvelut. Meillä on tietysti omia meidän sätteja, mistä löytyy ne meidän tarjoamat palvelut, mutta mikä olisi se paikka, mistä löytyisi myös laajemman yhteisön tuomat kiinnostavat hyvää tarkoittavat jutut. Voi isommin ajatella, että meillä kovaa työtä tehdään just kaupunkimallin ja virtuaalisen Helsingin rakentamisessa (--) [epäselvää] isossa kuvassa, että mikä on se digitaalinen Helsinki, mistä sä löydät ne ratkaisut. Varmasti siinä on meille paikka hakea se meidän rooli, että missä määrin me voidaan sitä auttaa.

Pauliina: Mutta tämä on ehkä tällaista hyvinvointivaltiossa yrittäjämäisesti toimimisen tiettyä haastetta. Ehkä ne jutut, mitä mä olen tehnyt, ovat sellaista, jotka menevät hyvin lähelle sitä, mitä kaupunki itse voisi tehdä. Silloin mä en koskaan tiedä, että avaako kaupunki kohta vastaavan itse verovaroilla isoin resurssin vai ei. Sehän ei ole selkeätä. Koko aikahan kaupunki tuottaa vaikka hirveästi kulttuurijuttuja. Helsingissä mä tiedän, että monet kulttuuritoimijat kokevat, että kaupunki on heidän isoin kilpailija, kun heillä on niin pienet budjetit ja kaupungilla on niin isot budjetit ja kaupunki itse mainostaa itse tuottamiaan kulttuurijuttuja tosi isosti ja ne saavat paljon kävijöitä. Mutta toisaalta se on hienoa, että tuotetaan laadukasta kulttuuria kaikille rahasta riippumatta. Täällä tällaisessa hyvinvointivaltiossa koko aika on se rajankäynti, että mikä on sitä, mille on olemassa yksityinen markkina. Ehkä tämä tällainen hyvinvoinnin tuottaminen yhteisöllisesti on sellainen asia, mikä on niin yleishyödyllistä ja kaupunkien intresseissä, että siellä yrittäjänä tai yhdistystoimijana, joka haluaa palkkaa työstään, toimiminen on aika haasteellista.

Kimmo: Joo, tuohon ei varmaan ole mitään varmaan yhtä patenttiratkaisua. Tosiaan kun kaupungin on pakko huolehtia niistä omista tehtävistään, niin meidän on vain tarjottava sitä ja sitten me ei voida tietää varmasti, miten ne muut toimivat. Meillähan pyritään myös dataa avaamaan tosi paljon. Meillä on pitkä historia. Toiminta HRI:ssä kymmenen vuotta ollut jo pystyssä. Me voidaan just kaikemme tehdä sinä sponsorina. Me avataan rajapintoja, me avataan dataa, jotta kaikki muut toimijat voivat rakentaa juttunsa sen päälle. Se on mun mielestä yksi keino, että me ei valikoida ollenkaan, vaan me vaan täysin avoimesti kaikki annetaan kaikkien käyttöön. Sitten tasapuolisesti voi markkina toimia siellä. Mutta tuo on varmaan se ongelma, että milloin kaupunki tekee jotain tai joku muu tekee. Meillä on tietyt velvoitteet, jotka meidän on pakko tehdä.

Pauliina: Mutta ehkä se, että se ei ole just selvää. Esimerkiksi mä asun ihan veden lähellä ja mä haluisin, että mulla olisi siinä veden lähellä joku teline mun SUP-laudalle. Sitten mä tein tästä jonkun aloitteen. Niin heti just tulee kaupungilta tämä, että sitten perustaa yrityksen, että me tehdään yritysten kanssa Merellistä Helsinkiä.

William: Toi on vaikea rajanveto ja kompleksi kokonaisuus, kun sulla on laki ja sitten sulla on tahtotilat ja sitten on kilpailu, mutta sitten samaan pitää varmistaa jonkinlainen perusinfra. Sitten välillä on isompi markkina, välillä on pienempi markkina. Välillä se markkina on lokaali. Välillä se on tosi hajautettu, jolloin siinä voi toimia yrittäjä ja kaupunki, mutta ne ei toimi ehkä välttämättä ihan täysin samoilla alueilla. Ja sitten on vielä se ongelma, että Euroopassa pohditaan, että miten päästään Googlesta ja Facebookista eroon. Se ei ole varmaan kenellekään ihan maailman helpoin paikka olla myöskään. Mä olen ollut muutamissa kunnissa konsultin roolissa miettimässä niiden tulevaisuutta ja mitä siellä voi tehdä. Me ollaan paljon pohdittu semmoista City as a Service -mallia eli kaupunkia palveluna just vähän tämmöisen alustaratkaisun kautta. Ja siinä just mietitty tätä jakoa, että voisivat nämä elää rinnakkain. No, voivat varmasti elää rinnakkain. Ei varmaan kaikessa, mutta voisiko tästä tämmöisestä mallista ja tästä ajattelusta... Onko tämä nimenomaan vähän sitä, mitä Helsingin kaupunkikin ajattelee, että voisi tarjota sitä kaupunkia eri aspekteina, palveluna ja sitten myös kaupunki voisi tarjota eri palveluita, mutta myös jotenkin tukea muita palveluita?

Kimmo: Varmasti toi on se. Tämähän ei ole pelkästään kaupunkia, vaan koko julkista sektoria koskeva kysymys, että mikä on julkisen sektorin vastuulla ja mikä on yhteisön ja mikä on yksityisten toimijoiden vastuulla. Me ei varmaan tätä isoa kysymystä pystytä tässä ratkaisemaan. Ei tämä ole uusi ongelma, mutta ehkä julkinen sektori on kuitenkin lähtökohtaisesti jäykempi. Meillä on nytenkin hirveä tietysti kaikella julkisella sektorilla on paine, että miten selvitä niistä palveluista, niin ei meillä ole hirmu suurta intressiä ottaa lisää niitä palveluita. Mä luulen, että siellä voi aika turvallisesti kuitenkin tuoda niitä uusi innovatiivisia palveluita. Tässähän tavallaan yksi ajatus voisi olla se, että jos jollain lailla alustamaisesti tosiaan kaupunki alustana sekä yksityisen tai yhteisöjen tai kaupungin tuottamat kulttuuri- tai liikuntapalvelut olisivat samalla alustalla, sitten se tulisi tosiaan näkyvämmäksi, että onko siellä overlapiä tai konflikteja. Ja periaatteessa kaupunki tosissaan voisi olla semmoinen joustavampi toimija. Google runtaa ne toiset pois sieltä, mutta kaupunki voisi tavallaan huomata siitä, että hetkinen itse asiassa tällä hetkellä meillä on tosi hyvä kuhina tuolla tontilla ja meidän ei olisi syytä olla. Kaupunki voisi vaikka tilapäisesti vetäytyä veks sieltä ja antaa yrityksille tai yhteisöille tilaa. Sitten jos jostain syystä ne päättävät jossain vaiheessa tehdä jotain muuta ja kaupunki huomaa, että siellä on taas se aukko, sitten kaupunki vaan levittäisi takaisin sinne ne lonkeronsa. Tämähän voisi olla yksi ratkaisu saada se yhteispeli paremmin pelaamaan.

Pauliina: Ja sitten ehkä totta kai viime kädessä on paljon kyse rahojen käytöstä, että on tietty kulttuuribudjetti, niin miten se käytetään. Se olisi hienoa, jos sekin joustaisi, että nähtäisiin, että nyt nousi hyvä juttu ja tuo on just sellainen, mitä me halutaan. Esimerkiksi meille on monta kertaa sanottu, että ei vain ole mitään budjettia tai kanavaa tai mitään, millä Siivouspäivää voitaisiin rahoittaa. Me käytiin näitä keskusteluja tosi kauan sitten Ravintolapäivän perustajan kanssa. Aina ei jaksakaan edes omista jutuista puhuta, mutta mun mielestä Ravintolapäivässä oli sellaista hienoa uniikkia Helsingin brändiarvoon liittyvää. Se oli niin jotenkin villi ja outo idea. Ja se, että se vähän niin kuin missattiin sillä, että sitä ei osattu ottaa... Sille ei kyetty löytämään rahoitusta, jolloin se rupesi menemään mimmoiseksi sattuu. Tavallaan mun mielestä menetetään tiettyjä paikkoja, jos ei millään pystytä rahoittamaan ketään ulkopuolisten keksimiä, vaikka kansa osoittaisi, että tämä on tosi hyvä juttu. Sitten samaan aikaan just kun sitä ei pystytty rahoittamaan eikä Siivouspäivääkään oikein pystytty eikä mitään, ja samaan aikaan tuli tämä Osallistuva Helsinki. Niin oli, että eikö nämä just ole osallistumisen alustoja. Ravintolapäivähän oli kaikkien osallistumisen tapa. Sehän oli platform ihmisten kohtaamiseen ja naapurustojen kohtaamiseen, ja sitten sama just joku Kallio Block Party. No, okei ne kuulemma ei halukaan enää mitään rahoitusta. Monia sellaisia juttuja, jotka pystyvät imemään hirveästi ihmisiä sisään. Ne ovat osoittaneet jos sen, että ne osaavat itse sen markkinoinnin ihan sika hyvin. Niin jotenkin se, että ei vaan pystytty tarttumaan ja tukemaan ja lannoittamaan sellaisia helmiä. Mun unelmakaupunki olisi just tämmöinen puutarhurijuttu. Siellä on se peruskallio, ja sitten huolehditaan siitä mullasta. Sitten jos tulee rikkaruohoja, niitä kitketään. Ja sitten jos tulee joku ihmeellinen kasvi, jollaista ei ole ikinä nähtykään, joka on hieno, olisi se kapasiteetti sitä kastella ja lannoittaa. Myös jotenkin se rahan käyttö, että jos kulttuuriin on budjetoitu tietty määrä ja jostain puskista tulee joku käsittämätön kulttuuri-ilmiö, mun mielestä sitä rahaa pitäisi pystyä käyttämään siihenkin eikä vain, että tuolla omaehtoisesti jotkut tekevät jotain. Ja me teemme Lux Helsingin, ja se maksaa 700 000 vuodessa, ja siellä käy ihan perhanasti ihmisiä, mutta me toki myös markkinoimme sitä ihan perhanasti ja siksi varmaan ne ihmiset tulevat.

Robin: Siihen mä vielä ehkä haluaisin tarttua just tähän asiaan, että miten toimia, miten lähteä itse, jos on joku idea siitä, että näkee mahdollisuuden kehittää tämmöisen upean kasvin tai kukan, joka voisi kukoistaa. Sä olet vetänyt useita tämmöisiä projekteja. Joku, joka nyt tällä hetkellä miettii sitä, mitkä olisivat asioita, jotka sä korostaisit, että olisi hyvä ottaa huomioon?

Pauliina: Jos siitä haluaa rahaa, sitten ei kyllä kande tehdä, mutta jos se raha ja palkan saaminen ei ole tärkeää, sitten vaan rupeaa huutelemaan ja katsoo, mitä tapahtuu, lähtevätkö ihmiset mukaan. Mulla se, että ihmiset ovat läheneet mukaan, siinä on lähes aina ollut semmoinen, että mä olen itse sellainen epävarma johtaja. Mä en mene, että mä tiedän, mitä pitää tehdä ja miten tämä tehdään, vaan mä menen, että jotain pitäisi tehdä, mitäköhän tekisi. Silloin ihmiselle tulee se, että mä tiedän, mä osaan ja ne tulevat ja rupeavat tekemään. Sitten se semmoinen tietty kaaoksen sietokyky. Nimenomaan sellaiset isot energiat syntyvät, kun on avoin verkosto, että koko aika voi tulla uusia ihmisiä sisään ja se on kaoottista, mutta siinä on ihan hirveästi energiaa. Ja sitten, ettei heti tule, että tässä on tämä suunnitelma ja rakenne ja logo ja toimikaa näin, vaan antaa sen kehittyä orgaanisesti ja sitten vasta kun tuntuu, että ihmiset eivät enää kestä kaaosta, vähän niin kuin tuo siihen rakennetta. Mutta sellainen, että se toimijuus ja luovuus pitää jakaa. Parhaimmillaan ihmiset vaan syttyvät siitä luovasta prosessista ihan hirveästi ja ovat tosi innoissaan.

William: Tämä on ollut vauhdikas keskustelu, ja tätä on kiva ollut seurata. Tässä ei ole hirveästi joutunut edes puuttumaan tähän, vaan tämä ollut hauskaa kuunnella. Kiitos kaikille osallistumisesta ja hauska hetkestä.

Kimmo: Kiitos, kiitos.

Pauliina: Kiitos.

Robin: Kiitos.

[musiikkia]

Naisen ääni: Kuuntelit Alustatalouden faktat ja myytit -podcastia. Tämä oli ensimmäisen kauden seitsemäs jakso. Seuraavassa jaksossa puhumme alustatalouden rohkeista ja villeistä ideoista. Jos pidit tästä ohjelmasta, muista seurata podcastia Spotifyssa tai tilaa ja arvostele ohjelma Apple Podcastissa, niin muutkin löytävät ohjelman pariin.

[musiikkia]